

پیانه‌ی مهارتی شماره‌ی دو

هدف کلی: توانایی کار با انواع اتو

فهرست تحریر است: وسائل پردازش

- اتوی بخار و ساده،
- اتوی پرس خانگی،
- میز اتو،
- انواع بالشتک‌های اتو،
- ژانت،
- پارچه‌ی مخصوص اتوکشی،
- چوب مخصوص کوبیدن پارچه،
- لایی چسب.

زمان به ساعت

نظری	عملی
۳	۱

هدف هایی رفتا ری

انتظار می‌رود فراگیرند، پس از مطالعه‌ی این واحد درسی بتواند به اهداف زیر دست یابد:

- ۱- انواع لایی را نام ببرد.
- ۲- انواع لایی را صحیح استفاده کند.
- ۳- انواع اتورا نام ببرد.
- ۴- انواع اتورا صحیح استفاده کند.
- ۵- وسائل و ملزمات اتوكاری از قبیل، بالشترک‌ها، میز اتو، ژانت، پارچه‌ی مخصوص اتو و چوب مخصوص کوییدن پارچه ... را به‌طور صحیح مورد استفاده قرار دهد.
- ۶- هنگام اتو زدن نکات ایمنی را انجام دهد.
- ۷- هنگام اتوكاری مواردی از قبیل حرارت، رطوبت و راستای پارچه را به‌طور صحیح انجام دهد.
- ۸- اصول اتوكاری انواع درز دوخته شده را انجام دهد.
- ۹- با اتو لایی چسب را روی پارچه وصل کند.
- ۱۰- اصول اتو زدن انواع پنس، سجاف و چین دوخته شده را انجام دهد.
- ۱۱- روش اتوکردن یک پیراهن را صحیح انجام دهد.

پیش آزمون

بله خیر

☐	☐

- ۱- ویژگی های کارگاه خیاطی را می دانم.
- ۲- نحوه قرار گرفتن صحیح وسایل و تجهیزات داخل کارگاه خیاطی را می دانم.
- ۳- انواع سوزن و کاربرد آنها را می دانم.
- ۴- انواع نخ و کاربرد آنها را می دانم.
- ۵- انواع ماشین دوخت و کاربرد آنها را می دانم.
- ۶- راه اندازی ماشین های دوخت را می دانم.
- ۷- استفاده از پایه های ماشین دوخت را می دانم.
- ۸- چگونگی رفع عیوب ماشین دوخت و علل آن را می دانم.
- ۹- رعایت نکات ایمنی در کار با ماشین دوخت را می دانم.

هرچوی محترم

در صورت منفی بودن پیش آزمون اتا ۹ پیمانه‌ی مهارتی اول را دوباره مرور کنید.

انواع اتو و سیل آن

تخصص در اتو کردن برای جلوه بخشیدن به لباس، به اندازه‌ی تخصص در دوخت مهم است. مهم‌ترین لوازم اتوکشی جهت حرفة‌ی خیاطی عبارتند از: اتو، میز اتو، بالشتک‌های مخصوص، زانت، پارچه‌ی مخصوص اتوکشی، اسفنج و ... انواع مختلف اتو عبارتند از: اتوی ساده، اتو بخار، اتو بخار با فرم منحنی، اتو پرس خانگی.

آتوی ساده:

◀ این مدل از اتو، معمول‌ترین نوع آن به شمار می‌رود. حتماً قبل از شروع به کار، حرارت اتو را امتحان کنید. این کار را روی تکه‌ی پارچه‌ای بی‌صرف از همان جنس مورد نظر انجام دهید این نوع اتوها قادر مخزن بخار هستند (تصویر ۱-۱).

تصویر ۱-۱

تصویر ۱-۲

اتو بخار:

◀ در اتوهای بخار، مخزن میانی* جهت ریختن آب وجود دارد. اتوی بخار چروک‌ها را به آسانی برطرف می‌کند. پس از اتمام کار، آب اتو را خالی کنید (تصویر ۱-۲).

تصویر ۱-۳

اتوی با فرم منحنی:

▼ این اتو بخار به فرم منحنی و ثابت است (برعکس اتوی دستی که پارچه ثابت است و اتو متحرک). از این اتو برای راحت‌تر اتو کردن قسمت‌هایی از لباس که دارای فرم منحنی‌اند و نمی‌توان روی قسمت خارجی آن اتو گذاشت، استفاده می‌شود؛ زیرا اگر از اتوی معمولی استفاده گردد، لباس فرم اصلی خود را از دست می‌دهد. مانند کاپ آستین یا اتو کردن لبه‌های تور و .... (تصویر ۱-۳).

* مدل‌های جدیدی از اتو بخار به بازار آمده با مخزن جداگانه که بخار را با فشار زیادی از اتو خارج می‌کنند.

اتومی پرس:

این نوع اتوها که شبیه اتوبوس خشکشویی است در منزل و کارگاههای دوخت مورد استفاده قرار می‌گیرند و قابل حمل و نقل هستند. برای اتوکردن پوشاسکی مانند مانتو، پراهن یا ملاوه‌های منزل یا پرس لایی بیشترین کاربرد را دارند (تصویر ۱-۴).

تصویر ۱-۴

تصویر ۱-۵

میز اتو:

برای اتوکردن می‌توانید از میز اتوی قابل حمل و نقل و پایه‌دار استفاده کنید یا سطح میز معمولی‌ای را با دولا پتوی ضخیم پوشانید و به عنوان میز اتو استفاده نمایید. قرارگرفتن پایه‌ی میز در هر شیار، ارتفاع میز از زمین را تغییر می‌دهد. روی میز اتو تکه‌ای پارچه‌ی سفید نخی پهن کنید و هر دفعه پس از چند بار استفاده، روکش را بشویید (تصویر ۱-۵).

تصویر ۱-۶

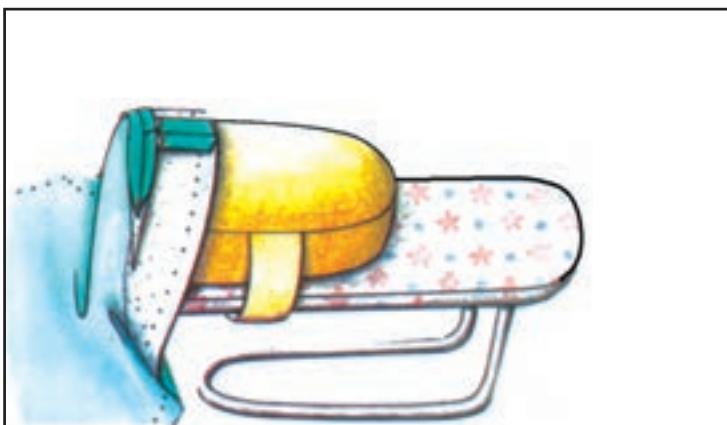
بالاشک های مخصوص اتو:

بالاشک های اتو انواع مختلفی دارند که

عبارتند از :

بالاشک بینی:

◀ این نوع بالاشک برای اتوی درزهای منحنی، پنس های بالاتنه و همچنین فرم دادن به قسمت هایی از لباس به کار می رود. سطح بالاشک را توسط پارچه های سفید نخی روکش کنید تا هر بار بتوانید آن را باز نمایید، بشویید و دوباره در جای خود بدوزید (تصویر ۱-۶).

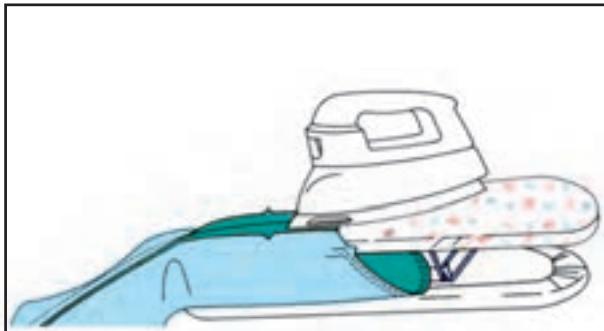

تصویر ۱-۷

بالاشک دستی:

◀ در بازار از این بالاشک دو نوع وجود دارد؛ در یک مدل آن، قسمت بیرونی بالاشک باز است و داخل ژانت می شود (مطابق شکل رویه رو) و در مدل دیگر آن، سمت داخل بالاشک به یک نوار کشی متصل است. موقعی که بخواهید قسمتی از لباس را روی دست اتو کنید کافی است انگشتان را از زیر نوار کش بگذرانید. آن گاه پارچه را روی آن قرار دهید و به ملایمت اتو بزنید. با در دسترس داشتن این وسیله، اتوی کاپ آستین آسان تر خواهد شد (تصویر ۱-۷).

هزانت:

تصویر ۸-۱

◀ از هزانت جهت اتوکشی قسمت‌هایی از لباس که به فرم لوله‌ای هستند (مانند آستین) استفاده می‌شود. قسمت عریض‌تر آن برای اتوی بالای آستین و قسمت باریک‌تر آن برای اتو کردن مج آستین به کار می‌رود. با این وسیله، اتوی درز آستین از مج و حلقه آستین آسان‌تر خواهد بود (تصویر ۸-۱).

تصویر ۹-۱

پارچه‌ی مخصوص اتوکشی:

◀ پارچه‌ی «رواتوبی» باید نخی، لطیف و فاقد پرز باشد. هرگز بدون این وسیله پوشک را اتو نکنید؛ زیرا، سطح پارچه برق می‌افتد (تصویر ۹-۱).

تصویر ۱۰-۱

چوب^{*} مخصوص کوبیدن پارچه:

◀ این وسیله یک قطعه چوب گرد است که برای حفظ «تای» پارچه‌ی ضخیم استفاده می‌شود. لبه‌ی ضخیم لباس ابتدا با اتوی بخار اتو می‌گردد، سپس با این وسیله کوبیده می‌شود. این عمل سبب می‌شود تا بخار به سرعت از روی پارچه از بین برود و پس از خشک شدن پارچه خط اتوی خود را حفظ کند (تصویر ۱۰-۱).

* به جای چوب می‌توان از یک تکه سنگ مرمر استفاده نمود

▲ احتیاط

نکات مهم اینی

هنگام استفاده از اتو به مراقبت‌های مهم اینی زیر دقت کنید:

- * پس از پایان کار، اتو را از پریز برق بیرون بکشید تا کاملاً سرد شود. سپس، آن را جمع کنید و در جای محفوظ قرار دهید.

* هرگز کف اتو را با اشیای تیز مانند کارد، قیچی و ... تمیز نکنید؛ زیرا سطح صیقلی آن ناصاف می‌شود.

* روی قزن قفلی، دکمه‌ی فشاری و انواع دکمه را هرگز اتو نزنید؛ زیرا، باعث خرابی کف اتو می‌گردد.

* هرگز اتو را روی پارچه محکم نکویید؛ زیرا در این صورت به سرعت خراب می‌شود.

- * در فاصله‌ی کار، اتو را روی پایه‌ی مخصوص بگذارید و هرگز آن را عمودی قرار ندهید؛ زیرا به مجرد کوچک ترین تکان، خواهد افتاد.

* اتوهای اتوماتیک را هیچ گاه نباید در فواصل کار روی یک درجه‌ی ثابت باقی گذارد؛ زیرا، خاصیت

تنظیم حرارت را از دست می‌دهد.

* قبل از وصل کردن اتو به جریان برق از سلامت سیم و پریز مطمئن شوید.

* تماس دست مرطوب با سیم و پریز برق باعث برق گرفتگی می‌گردد.

- * عمل اتوزدن، حتماً باید در روز و در اتاق کاملاً روش انجام شود؛ زیرا در شب، علاوه بر آن که فشار زیادی به شبکه‌ی برق کشور تحمیل می‌گردد، باعث می‌شود لکه‌های برق افتادگی پارچه و هم‌چنین چروک‌های ریز آن، از چشم پنهان بماند.

روش میزکردن اتو

* یکی از مشکلاتی که در کاربرد اتوهای بخار پیش می‌آید، رسوب املاح آب در داخل محفظه‌ی اتو و مسدودشدن سوراخ‌های کف آن است. برای رفع این مشکل، توصیه می‌شود ابتدا مقداری آب و سرکه (به نسبت مساوی) به داخل محفظه‌ی آب اتو ببریزید و آن را به برق وصل کنید و اجازه دهید اتو چند دقیقه بخار کند. سپس اتو را از برق بکشید و مدت یک ساعت آن را به همان حال باقی بگذارید. در این صورت، رسوبات کاملاً پاک می‌شود.

* گاهی ممکن است بر اثر عدم دقت، پارچه‌ی نایلونی سوخته شده و به کف اتو چسبیده باشد. برای از بین بردن لکه‌ی چسبیده شده می‌توان هنگامی که اتو کاملاً داغ است، تکه‌ای صابون رختشویی روی محل لکه مالید و سپس با پارچه‌ی تمیزی آن را پاک کرد.

* لکه‌های قهوه‌ای رنگی که از سوخت پارچه به جا مانده را نیز می‌توان به وسیله‌ی محلول گرم شده‌ی سرکه و نمک پاک کرد.

برق افتادگی لباس

تصویر ۱۱-۱

▲ معمولاً لباس‌های تیره رنگ بر اثر اتوكردن غلط یا پس از مدتی استفاده، برق می‌افتد و کهنه به نظر می‌آید. برای رفع این اشکال، می‌توانید حوله‌ی تمیز را در سرکه‌ی خالص فرو ببرید و بعد از چلاندن کامل آن را روی قسمت برق افتاده بکشید. برای لباس‌های پشمی با الیاف مصنوعی، حدود دو قاشق آمونیاک در نیم لیتر آب بریزید و محلول را به وسیله‌ی ماهوت پاک کن بر روی لباس بمالید. بعد از اتمام کار، بهتر است یک بار نیز با آب خالص و ماهوت پاک کن، لباس را تمیز کنید. در مورد لباس‌های ابریشمی نیز همانند روش قبل عمل نمایید، البته با این تفاوت که مقدار کمی آمونیاک با چند قطره الکل مخلوط کنید و توسط یک قطعه اسفنج روی لباس بمالید (تصویر ۱۱-۱).

چگونه اتوکردن لباس

* نحوه اتوکشی، کاملاً در دوخت لباس مؤثر است. اتوکردن خوب و دقت در آن، لباس را خوش دوخت نشان می‌دهد. در غیر این صورت، لباس کم ارزش و بدفرم به نظر می‌آید.

* اتو و میز اتو را نزدیک چرخ خیاطی قرار دهید تا پس از دوختن هر درز، بتوانید بلاfacسله آن را اتو کنید. چنان‌چه هر تکه را بلاfacسله پس از چرخ کردن و قبل از اتصال به تکه‌ی دیگر اتو نکنید، هرگز لباس مورد نظرتان جلوه‌ای نخواهد داشت.

* قبل از برش لباس، پارچه و نیز الگو را به خوبی اتو کنید. برای اتوی الگوهای کاغذی حرارت باید کم باشد. برای این کار هرگز از بخار یا اتوی بخار استفاده نکنید. برای اتوکردن روی لباس حتماً از پارچه‌ی روتوبی استفاده نمایید.

حرارت لازم

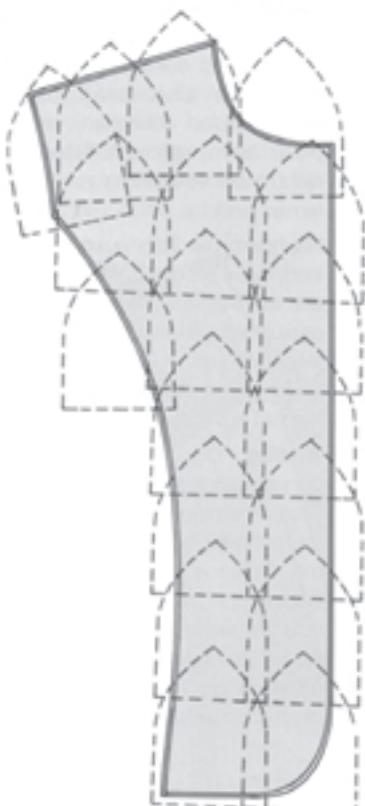
هنگام اتو زدن باید به دقت حرارت مورد نیاز هر نوع پارچه را رعایت کنید. لازم است بعد از گرم شدن اتو، با سر انجشت یک قطره آب به کف آن بچکانید. اگر آب بدون بخارشدن بر سطح فلز پخش گردد، دمای اتو پایین‌تر از 15° درجه است و باید قدری صبر کنید تا گرم تر شود، ولی اگر آب بلاfacسله تبخیر گردد، شانه‌ی آن است که حرارت اتو به حدود 18° تا 20° درجه رسیده است و بالاخره، اگر قطره‌ی آب به صورت گلوله‌های کوچک درآید و سپس بخار شود، مشخص می‌گردد که اتو حدود 25° درجه حرارت دارد (تصویر ۱-۱۲).

لباس بداتو

◀ برخی از انواع پارچه به قول معروف بداتو هستند و به راحتی اتو نمی‌شوند، ولی اگر یک ورقه‌ی فویل آلومینیومی در زیر پوشش میز اتو یا زیر پتو یا پارچه زیراتوبی قرار گیرد، حتی برای بداتورین پارچه‌ها، عمل اتوکردن با سهولت بیشتری انجام می‌گیرد (تصویر ۱۳-۱).

تصویر ۱۳-۱

روبوت لازم

انواع پارچه در صورتی که میزان معینی رطوبت داشته باشند، راحت‌تر اتو می‌شوند.

باید توجه داشته باشید که آب پاشیدن بر روی پارچه هنگام اتوکاری، چند اشکال به وجود می‌آورد؛ از جمله، قسمت مرطوب بهتر اتو می‌شود و حتی مقداری کش می‌آید یا ممکن است نقاط خیس به صورت براق درآید و پارچه‌ی اتو شده لکه‌دار شود.

◀ همیشه به موازات راسته‌ی پارچه، اتو را روی پارچه بکشید، در غیر این صورت پارچه کش خواهد آمد. هرگز پارچه را در جهت اربیب و بی‌راه اتو نزنید؛ زیرا لباس ترکیب خود را از دست می‌دهد. برای وصل کردن لایی چسب نیز همین روش را مطابق شکل انجام دهید (تصویر ۱۴-۱).

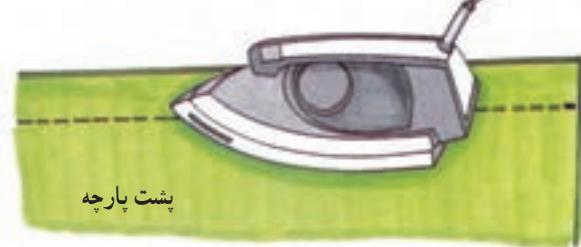
تصویر ۱۴-۱

اتوکردن درزها پنجه

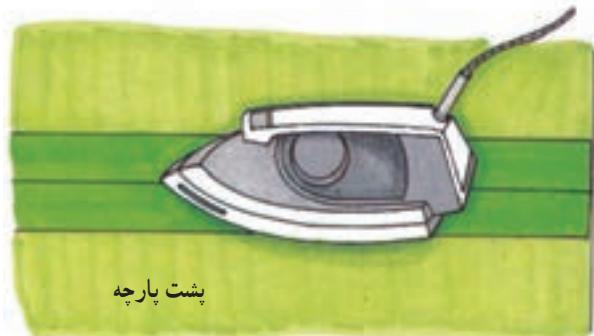
اتوی درزهای صاف

پس از چرخ کردن و قبل از آن که ضخامت جادرز را به طرفین باز کنید، روی خط دوخته شده اتو بزنید (تصویر ۱-۱۵).

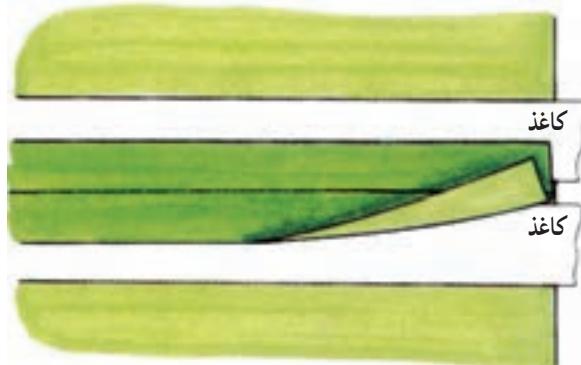

تصویر ۱-۱۵

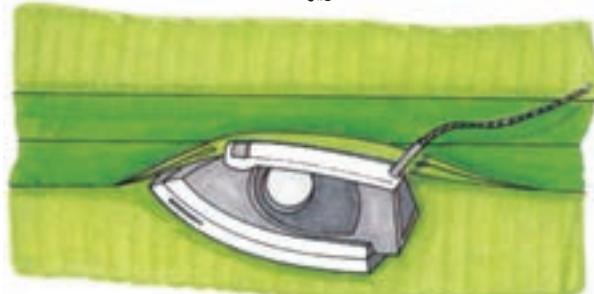
تصویر ۱-۱۶

درزها را از سمت پشت اتو نمایید. جادرزها را توسط انگشتان دست چیپ کاملاً باز کنید و سپس به وسیله‌ی نوک اتو (به طوری که سطح کف اتو مماس با پارچه نشود) خط درز را اتو نمایید (تصویر ۱-۱۶).

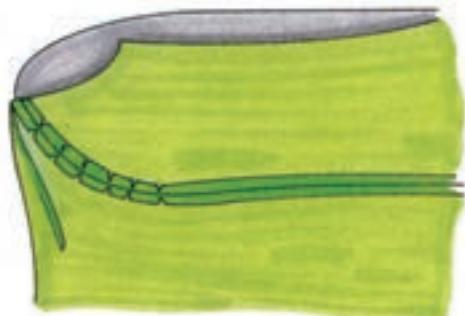
تصویر ۱-۱۷

هرگز ضخامت اضافی درزها را روی پارچه اتو نکنید؛ زیرا رَد درزها، روی بعضی پارچه‌ها (مانند ساتن ابریشمی) منعکس می‌شود و در این صورت، برطرف کردن آن غیر ممکن خواهد بود. دوباره از کاغذ برش بچینید و زیر ضخامت جادرز قرار دهید. سپس با ملاحت آن را اتو کنید (تصویر ۱-۱۷).

تصویر ۱-۱۸

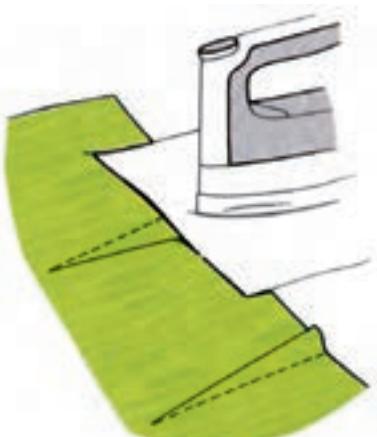
پس از اتوکردن جادرزها، جادرز را بلند نمایید و زیر آنها را اتو کنید (تصویر ۱-۱۸).

تصویر ۱-۱۹

اتومی درزهای منحنی

◀ درزهای خمیده و منحنی را روی بالشتک بیضی شکل قرار دهید. درزها را چرت بزنید، جادرزها را باز کنید و هر بار در حدود ۴ تا ۵ سانتی متر از طول درز را اتو کنید تا درز، کشن نیاید (تصویر ۱-۱۹).

تصویر ۱-۲۰

اتومی پنس

◀ پس از دوختن پنس، ابتدا دو طرف آن را روی خطوط دوخته شده اتو بزنید. سپس آن را روی بالشتک بیضی شکل قرار داده و به یک سمت بخوابانید. زیر پنس را تکه‌ای کاغذ (مانند شکل رو به رو) بگذارید. همیشه از قسمت عریض پنس به طرف نوک آن اتو بکشید (تصویر ۱-۲۰).

تصویر ۱-۲۱

◀ اگر پارچه ضخیم است، میان پنس را بچینید. سپس درز آن را باز کنید، زیر پنس را تکه‌ای کاغذ برش بگذارید، نوک اتو را در جهت رأس پنس حرکت دهید و با دقت اتو کنید (تصویر ۱-۲۱).

پنس‌های دامن در جهت درز پهلو و پنس‌های آستین در جهت پایین اتو می‌شود.

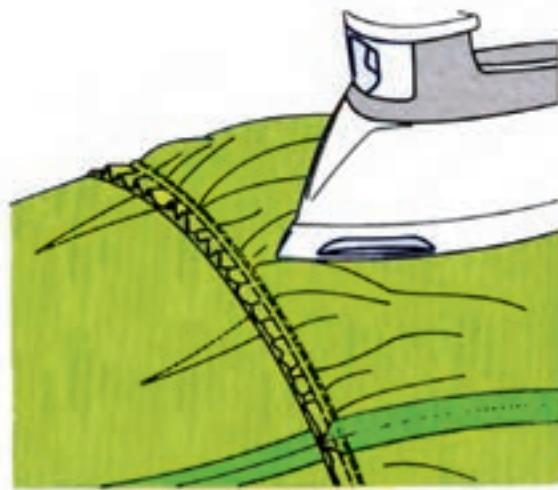

تصویر ۱-۲۲

اتومی سجاف

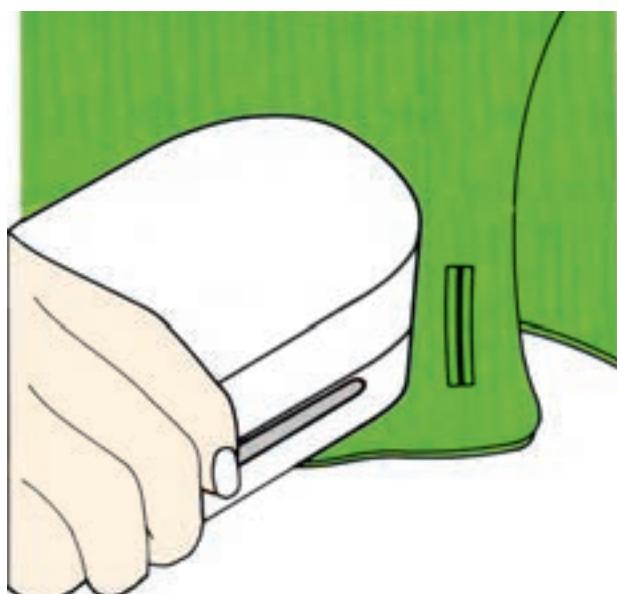
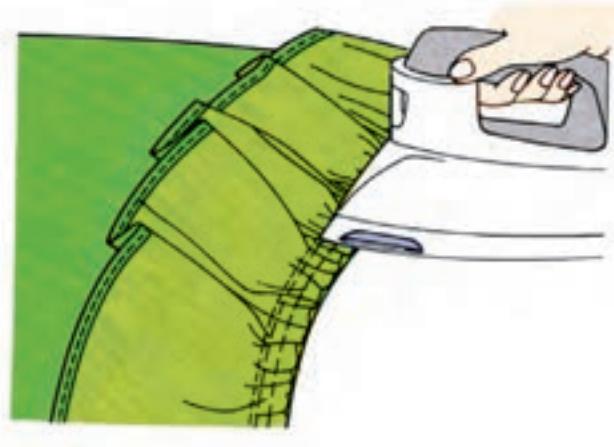
◀ درز سجاف را قدری به طرف داخل پارچه بغلتانید و آن را کوک بزنید. سپس روی آن را با پارچه‌ی رواتومی بپوشانید و اتو بزنید (تصویر ۱-۲۲).

اتوی چین ها

تصویر ۱-۲۳

◀ اگر قسمتی از لباس را چین کش کرده اید، هرگز روی ضخامت چین ها را اتو نزنید، بلکه نوک اتو را در داخل چین ها فرو ببرید و خارج سازید تا بدون آن که روی چین ها «تا» بخورد، پارچه صاف شود (تصویر ۱-۲۳).

تصویر ۱-۲۴

◀ تکه ای سنگ مرمر (یا چوب) در ابعاد 17×6 سانتی متر و با قطر ۴ سانتی متر تهیه کنید. پس از گذاشتن اتوی داغ روی درز یا سجاف اتو را بردارید و بلا فاصله سنگ مرمر (یا چوب) سرد را جای اتو بگذارید تا محل های اتوکشی شده صاف شود (تصویر ۱-۲۴).

روش اتوكردن یک پیراهن

▲ سپس لباس را مچاله کنید و مدتی در کیسه‌ی نایلونی قرار دهید (تصویر ۱-۲۷).

▲ اگر ناچارید لباس کاملاً خشکی را فوراً اتو بزنید، با آب پاش، سطح لباس را مرطوب کنید (تصویر ۱-۲۶).

▲ پارچه‌ها و پوشاك شسته شده را قبل از خشک شدن کامل، جمع آوری کنید (تصویر ۱-۲۵).

▲ درز زیر دست آستین را بکشید و اتو کنید. به طوری که خط روی آستین به خوبی اتو شود (تصویر ۱-۳۰).

▲ مچ را از سمت رو اتو کنید (تصویر ۱-۲۹).

▲ ابتدا پشت پایه‌ی یقه و سپس داخل پایه‌ی یقه را اتو کنید آن‌گاه یقه را از دو سمت اتو نمایید (تصویر ۱-۲۸).

▲ پس از اتمام اتوکشی، پیراهن را آویزان کنید (تصویر ۱-۳۳).

▲ پیراهن را صاف روی میز پهن کنید. سپس سرتاسر جلو را اتو نمایید. فاصله‌ی بین دکمه‌ها را مطابق شکل اتو کنید (تصویر ۱-۳۲).

▲ پیراهن را از سمت پشت، روی میز پهن کنید. پیلی سطح لباس را اتو نمایید (تصویر ۱-۳۱).

خودآزمایی نظری

- ۱- سه نوع اتو را نام ببرید.
  - ۲- بالشتک یعنی برای اتوی ..... و ..... به کار می رود.
  - ۳- اگر بعد از گرم شدن اتو با سرانگشت یک قطره‌ی آب به کف آن بچکانید و آب بدون بخارشدن بر سطح فلز پخش گردد، دمای اتو ..... درجه است.
- الف - پایین تر از ۱۰°   ب - بالاتر از ۲۰°   پ - پایین تر از ۱۵°
- ۴- اگر بعد از گرم شدن اتو، با سرانگشت یک قطره‌ی آب به کف آن بچکانید و آب به صورت گلوله‌های کوچک درآید و سپس بخار شود، دمای اتو ..... درجه حرارت دارد.
- الف - پیش تر از ۲۰°   ب - پیش تر از ۱۵°   پ - کمتر از ۱۲°
- ۵- پارچه‌های بدانو را با چه روشی می توان اتو کرد؟
  - ۶- چرا باید به موازات راستای پارچه اتو را روی آن بکشید؟
  - ۷- آب پاشیدن بر روی پارچه هنگام اتوکاری، چه اشکالی به وجود می آورد؟
  - ۸- چرا زیر ضخامت اضافی درزهای لباس هنگام اتوکاری، کاغذ برش می گذارند؟

خودآزمایی عملی

- ۱- انواع درز را اتو کنید.
- ۲- یک لباس چین دار را اتو کنید.
- ۳- پنس‌ها و سجاف یک لباس را اتو کنید.
- ۴- لابی چسب را به وسیله‌ی اتو روی یک قسمت از لباس وصل کنید.

پاسخنامه خودآزمایی نظری

- ۱- اتوی ساده، بخار و پرس خانگی
- ۲- درزهای منحنی - پنس‌های بالاتنه
- ۳- پ
- ۴- ت
- ۵- یک ورقه‌ی فویل آلومینیومی در زیر بوشش میز اتو یا زیر پتو یا پارچه‌ی زیر اتویی قرار گیرد.
- ۶- در غیراین صورت پارچه‌کش خواهد آمد.
- ۷- قسمت مرطوب کش می‌آید، نقاط خیس به صورتی برآق درمی‌آید و پارچه‌ی اتو شده حالتی لکه‌دار می‌یابد.
- ۸- زیرا رد درزها، روی بعضی پارچه‌ها (مانند ساتن ابریشمی) منعکس می‌شود و در این صورت برطرف کردن آن غیرممکن خواهد شد.